

Karolina Szymala¹

Pod merytoryczną opieką pplk. dr. Marka Bodzianego

MIGRACJE ZAROBKOWE POLAKÓW PO AKCESJI POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Abstrakt: Artykuł przedstawia interpretację skali zjawiska migracji zarobkowych w Polsce będącej członkiem Unii Europejskiej. W artykule posłużono się przede wszystkim danymi statystycznymi będącymi wynikiem badań Głównego Urzędu Statystycznego, które umożliwiły dogłębną interpretację omawianego zagadnienia, stanowiącą determinant konkluzji wynikającej z procesu migracji zarobkowych Polaków. Podjęto również próbę oceny skutków migracji zarobkowych dla państwa.

Słowa kluczowe: migracje zarobkowe, transformacja ustrojowa, Unia Europejska, akcesja

WSTĘP

Ocena zjawiska migracji wymaga ogromnej precyzji. Jest to wyjątkowo ważne ze względu na nacisk na uwarunkowania ekonomiczne oraz ich wpływ na omawiane zagadnienie. Celem artykułu jest wskazanie komponentów, które przyczyniły się do podjęcia migracji zarobkowej Polaków po przystąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej. Ponadto w artykule podjęto próbę wykazania związków pomiędzy bezrobociem a dynamiką i skalą migracji przestrzennych oraz dokonano charakterystyki zasięgu terytorialnego polskich migrantów zarobkowych w Europie i na świecie.

1. ANALIZA SKALI MIGRACJI POLAKÓW PO PRZYSTĄPIENIU DO UNII EUROPEJSKIEJ

Zgodnie z danymi statystycznymi, zawartymi w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań z roku 2011, w tymże też roku, podobnie jak w roku 2002, najwięcej osób, które podjęły migrację za granicę Polski, prawie 231 tysięcy obywateli zamieszkiwało przed wyjazdem tereny województwa śląskiego, co stanowi 11% wszystkich migrantów.

Z województwa małopolskiego emigrowało ponad 187 tysięcy Polaków, a z dolnośląskiego ponad 181 tys.

Województwa, w których zamieszkiwała najmniejsza liczba przyszłych emigrantów, to świętokrzyskie, gdzie łączna liczba wynosiła około 64 tys. obywateli oraz lubuskie z wynikiem wynoszącym niecałe 61 tys.

Biorąc pod uwagę stałe miejsca zamieszkania, największa liczba przyszłych wędrowców, zamieszkujących uprzednio tereny wsi, pochodziła z województwa podkarpackiego, stanowiąc 13,7% w odniesieniu do całej liczby emigrantów, którzy wyjechali ze

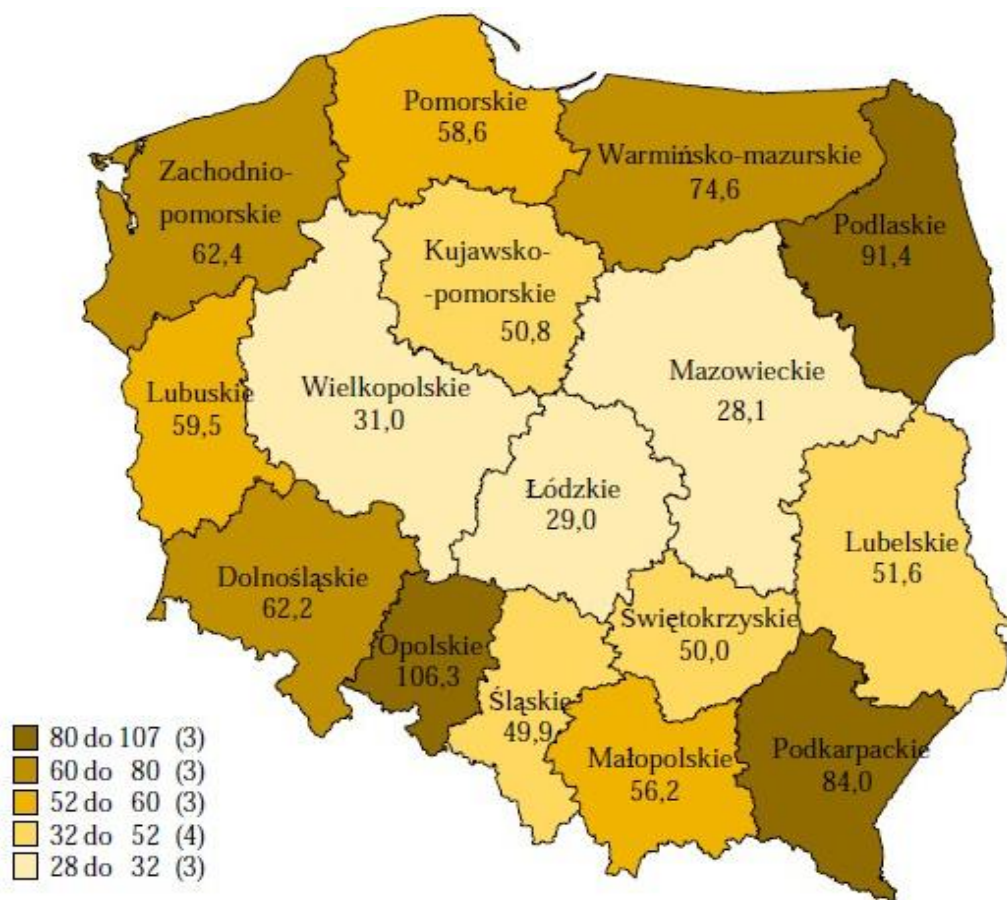
---

¹ Karolina Szymala – studentka II roku studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu.

wsi, podczas kiedy odsetek ogólnej liczby ludności wiejskiej w odniesieniu do całego kraju wynosi 8,2%. Wskaźniki te wyszczególniają większą niż w innych regionach skłonność do emigracji mieszkańców omawianego województwa. Biorąc pod uwagę dużą liczbę ludności miejskiej w województwie, wynoszącą 15,4 %, najwięcej emigrantów odnotowano w województwie śląskim z odsetkiem wynoszącym 13,6% emigrantów.

Uwzględniając stosunek liczby emigrantów do liczby mieszkańców w danym województwie, na pierwszym miejscu usytuowano województwo opolskie, w którym na 1000 mieszkańców, 106 z nich przebywało za granicą.

Na kolejnych miejscach znajdowały się województwa: podlaskie z liczbą 91 emigrantów oraz podkarpackie z wynikiem 84 osób. Dodać należy, że przy uwzględnieniu dokładnie tych samych kryteriów, te same województwa oraz w tej samej kolejności odnotowano w Powszechnym Spisie Ludności z 2002 roku. Stosunek liczby mieszkańców do liczby mieszkańców przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Liczba emigrantów przebywających za granicą powyżej 3 miesięcy na 1000 mieszkańców

Źródło: Z. Kostrzewa, D. Szołtys, *Migracje zagraniczne ludności. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań*, GUS, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2013, s. 52.

Polacy podejmowali emigrację w obszarze wszystkich kontynentów na świecie, jednak największa liczba emigrantów wyjeżdżała do innych krajów europejskich. W Europie przebywało wówczas prawie 1717,6 tys. osób, stanowiąc 85% wszystkich migrantów, w tym ponad 81,5% ogółu ludności w krajach należących do Unii Europejskiej. Najwięcej osób wybierało Wielką Brytanię jako kraj docelowy. Tam też przebywało prawie 612 tys. osób, stanowiąc 30% wszystkich polskich emigrantów.

W odniesieniu do analizy danych statystycznych z 2002 roku, w których Niemcy zajmowały przodującą rolę jako kraj docelowy, tym razem uplasowały się na drugiej pozycji z liczbą 435 tys. emigrantów, stanowiących prawie 22% ogółu. Zasadniczą rolę w kwestii emigracji odegrała Irlandia, gdzie przebywało ówczesnie prawie 129 tys. osób, wynosząc 6,4% wędrowców. Na wyjazd do Holandii zdecydowało się prawie 106 tys. ludzi, czyli 5,2% obywateli, natomiast Włochy były krajem przyływu dla 92 tys. ludzi, czyli 4,6% odsetka ludzi.

Dokonując porównania analizy skali migracji Powszechnego Spisu Ludności z 2002 i Narodowego Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań z 2011 roku, w okresie międzypisowym zaznaczyć należy, że kierunki emigracji wybieranych przez Polaków uległy znacznej zmianie. W Europie, w krajach nienależących do Unii Europejskiej, przebywało prawie 74 tys. osób. Najwięcej z nich, bo aż prawie 46 tys. osób wybrało Norwegię. Tylko niecałe 3% obywateli Polski znajdowało się w krajach europejskich, które w 2002 roku nie były członkami Unii Europejskiej, czyli w krajach, które dołączyły do struktur Unii Europejskiej w roku 2004 i później.

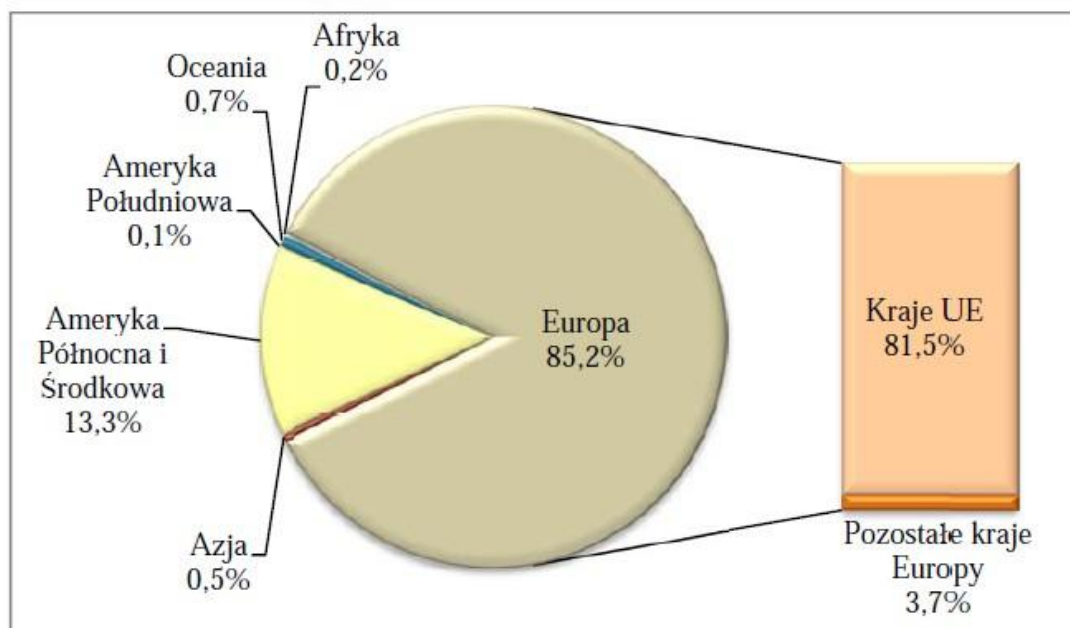
Drugim kontynentem stanowiącym kierunek docelowy emigracji dla Polaków była Ameryka Północna i Środkowa. Liczba przebywających tam czasowo Polaków wynosiła 269 tys., czyli 13,3% ogółu. Pomimo tego że bezwzględna liczba polskich emigrantów goszczących na tym kontynencie uległa zwiększeniu, to ich udział procentowy w kontekście analizy z 2002 roku znacznie się zmniejszył. W 2002 roku na tym kontynencie przebywało 24% wszystkich emigrantów z Polski. W 2011 roku w Stanach Zjednoczonych mieszkało 219 tys. Polaków, stanowiąc 10,8% wszystkich polskich emigrantów. Dla porównania, w 2002 roku Stany Zjednoczone zamieszkiwało 158 tys. osób z Polski.

W Kanadzie osiedliło się około 2,4% osób. Pomimo tego że zdecydowanej poprawie uległa mobilność Polaków, większość z nich za cel docelowy emigracji wybierała kraje europejskie. Otwarcie rynków pracy w tych krajach wpłynęło bezpośrednio na możliwość znalezienia pracy w bliższej odległości od Polski, spowodowała wzrost tego zjawiska.

Mniej preferowanym kontynentem przez Polaków była Oceania. Tylko 0,7 osób wybrało ją jako kontynent emigracji, stanowiąc podobny odsetek, jak w 2002 roku. Zamieszkiwana była głównie Australia – przez prawie 14 tys. ludzi.

W Azji osiedliło się 0,5% polskich emigrantów, w Afryce – około 0,2% i mniej niż 0,1% w Ameryce Południowej.

Emigrację przebywających czasowo Polaków, z uwzględnieniem kontynentów, przedstawiono na rysunku 2.

Rys. 2. Emigranci przebywający za granicą czasowo powyżej 3 miesięcy wg kontynentu przebywania

Źródło: Z. Kostrzewa, D. Szoltyś, *Migracje zagraniczne ludności. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań*, GUS, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2013, s. 50.

W początkowej fazie członkostwa Polski w strukturach Unii Europejskiej odnotowano znaczący odpływ emigracji z Polski. Otwarcie rynku pracy stanowiło możliwość opuszczenia kraju i podjęcia pracy zarobkowej za granicą. Dane administracyjne Głównego Urzędu Statystycznego podają, że liczba Polaków przebywających czasowo za granicami Polski osiągnęła najwyższą wartość w 2007 roku szacowaną na 2270 tys.

Przy analizie skali migracji zarobkowych Polaków, która była następstwem akcesji Polski do Unii Europejskiej, warto wspomnieć o czynnikach oddziałujących na spadek emigracji Polaków. Jednym z takich czynników był kryzys finansowy Stanów Zjednoczonych w 2008 roku, który swym zasięgiem objął i wpłynął bezpośrednio nie tylko na regres gospodarczy wielu państw, ale również na skalę oraz kierunki migracji zagranicznych społeczeństwa Polski. Polska statystyka migracji ukazała modyfikację w liczbie napływów i odpływów za granicę. W 2008 roku odnotowano niewielki spadek liczby obywateli Polski przebywających czasowo za granicą, a w latach 2009-2010 liczba ta kształtowała się na niższym niż wcześniej poziomie i uległa wahaniom².

Wyniki badań opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny obrazują liczbę emigrantów z Polski, przebywających czasowo za granicą kraju, zawartych w przedziale od 2004 do 2010 roku. Wyniki stanowią zatem swoistą syntezę tzw. strumieni migracyjnych w poszczególnych latach, a w związku z tym nie mogą być sumowane. W założeniu przedstawionych wyników pominięto emigracje sezonowe Polaków. Z uwagi na stosunkowo krótki czas ich trwania, najczęściej obejmują ramy czasowe do trzech miesięcy, większość krajów Wspólnoty podlega uproszczonym procedurom formalno-prawnym, które z reguły w ogóle nie podlegają rejestracji³.

² *Informacja o rozmiarach i kierunkach emigracji z Polski w latach 2004-2010*, GUS, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2011, s. 1.

³ Liberalizacja dostępu do europejskich rynków pracy po 1 maja 2004 r. spowodowała rejestrowanie się wielu Polaków, którzy już wcześniej przebywali (najczęściej pracując w szarej strefie) w wielu krajach Unii Europejskiej. Niestety, brak jest rzetelnej informacji o skali tego zjawiska, a zatem niezwykle trudne są do oszacowania strumienie emigracji, jakie miały miejsce począwszy od 2004 roku.

Z uwagi na znaczenie Norwegii jako ważnego kierunku emigracji Polaków, ukazano skalę migracji Polaków do tego kraju, pomimo że kraj ten nie jest członkiem Unii Europejskiej. Dane zawierające się w latach 2007-2010 obejmują wyjazdy osób przebywających czasowo powyżej 3 miesięcy⁴. Dane do 2006 roku dotyczą osób, które za granicą przebywały czasowo do 2 miesięcy. Należy zaznaczyć, że zmiana kryterium okresu nieobecności wpłynęła na różnice wyniku badań w stopniu minimalnym, w związku z tym dane mogą być porównywane w czasie.

Z uwagi na różnorodne systemy ewidencjonowania przepływów migracyjnych oraz ze względu na dostęp do danych administracyjnych, rzadziej statystycznych, zarówno w Polsce, jak i w krajach Unii Europejskiej wyniki szacunku opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny powinny być traktowane jako wyniki przybliżone. Dodatkowe utrudnienie stanowi fakt, że wielu Polaków opuszczających kraj, udaje się np. do Wielkiej Brytanii i wówczas z owego kraju podejmuje decyzję o kolejnej migracji. Doskonałym przykładem kraju docelowego jest Norwegia, która jest krajem o wiele bardziej atrakcyjniejszym pod względem oferowanych wynagrodzeń i dostępu do szerszych świadczeń społecznych niż pierwotny kraj docelowy wybierany przez migrantów.

Szacuje się, że w końcu 2010 roku liczba Polaków przebywających czasowo za granicami kraju wynosiła 1990 tys. obywateli. W kontekście 2009 roku, kiedy liczba ta wynosiła 1870 tys. ludzi, emigracja wzrosła o 120 tys. obywateli. W Europie w 2010 roku przebywało 1690 tys. osób, w 2009 – około 1635 tys. Zaznaczyć należy, że zdecydowana część emigrantów z Polski przebywała głównie w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Liczba ta uległa zwiększeniu o 45 tys. osób w stosunku do 2009 roku.

Spośród wszystkich krajów Unii Europejskiej, najwięcej osób przebywało w Wielkiej Brytanii (560 tys.), Niemczech (455 tys.) oraz Niderlandach (108 tys.).

W 2010 roku dla krajów z obszarów Unii Europejskiej zauważono wzrost liczby Polaków. W praktyce oznacza to, że liczba emigracji przewyższyła liczbę reemigracji.

Jako główny powód „wyhamowania” procesów emigracji uznaje się zmniejszenie potencjalnego zasobu osób, które w kraju emigracji nie osiągnęły satysfakcjonującej stabilizacji zawodowej, a w konsekwencji zadowalającego poziomu życia. Osoby, które w kraju goszczącym osiągnęły satysfakcjonującą i stabilizującą pozycję ekonomiczną z reguły decydowały się na pozostanie w nim. Ważną kategorię emigrantów stanowią ludzie młodzi, którzy wiążą podjęcie emigracji z szansą polepszenia sytuacji materialnej w stosunkowo krótkim czasie.

Spadek liczby Polaków emigrujących do Hiszpanii był efektem utraty miejsc pracy, będący bezpośrednim następstwem kryzysu ekonomicznego panującego w tym kraju. Analizując dane Eurostatu, bezrobocie w Hiszpanii w 2010 roku przekroczyło 20%, sytuując w ten sposób Hiszpanię na pierwszym miejscu w Unii Europejskiej. Spora część Polaków przebywających w Hiszpanii boleśnie odczuła następstwa kryzysu. Najbardziej popularny wśród pracowników zarobkowych z Polski sektor hotelarski odnotował w 2010 roku ogromny spadek zatrudnienia w kontekście zatrudnień z 2009 roku. Najwięcej pracowników zwolnionych zostało z sektora budownictwa, również popularnego wśród Polaków. Efektem następstw kryzysu była decyzja o reemigracji do Polski lub zmiana kraju emigracji.

Jak wcześniej wspomniano, odnotowano również wzrost liczby osób emigrujących do krajów europejskich, które nie były członkami Unii Europejskiej. Wśród Polaków rosło zainteresowanie wyjazdami do Szwajcarii. Podczas gdy inne gospodarki trudziły się

---

⁴ Kryterium czasowe powyżej 3 miesięcy zostało wprowadzone do badań statystycznych w 2006 roku w związku z nowelizacją Ustawy z dn. 14 lipca 2006 o wjeździe na terytorium RP, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich UE i członków ich rodzin (Dz.U. 06.144.1043 z późn. zm.).

z zażegnaniem kryzysów, sytuacja na rynku pracy w Szwajcarii pozostała dobra. Czynniki stanowiącymi zachętę do podjęcia pracy w różnych sektorach gospodarki w Szwajcarii były: niskie bezrobocie oraz wysoki kurs CHF.

Analiza danych statystycznych pozwala na stwierdzenie, że główną przyczyną emigracji u większości osób stanowiło podjęcie pracy. Spośród osób, które opuściły Polskę od maja 2004 roku do końca 2010 roku, osoby podejmujące emigracje w celu podjęcia lub poszukiwania pracy stanowiły 80%-90% wszystkich emigrantów.

Kierunki emigracji Polaków w latach 2004-2010 przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Emigracja z Polski na pobyt czasowy w latach 2004-2010 (stan na koniec roku)

Kraj przebywania	Liczba emigrantów w tys.							
	NSP 2002 ^b	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	786	1 000	1 450	1 950	2 270	2 210	1 870	1 990
Europa	461	770	1 200	1 610	1 925	1 887	1 635	1 690
w tym:								
Unia Europejska (27 krajów)^c	451	750	1 170	1 550	1 860	1 820	1 570	1 615
w tym:								
Austria	11	15	25	34	39	40	38	32
Belgia	14	13	21	28	31	33	34	45
Cypr	.	.	.	.	4	4	3	3
Dania	.	.	.	.	17	19	20	19
Finlandia	0,3	0,4	0,7	3	4	4	3	3
Francja	21	30	44	49	55	56	47	55
Grecja	10	13	17	20	20	20	16	16
Hiszpania	14	26	37	44	80	83	84	50
Irlandia	2	15	76	120	200	180	140	125
Niderlandy	10	23	43	55	98	108	84	108
Niemcy	294	385	430	450	490	490	415	455
Portugalia	0,3	0,5	0,6	1	1	1	1	1
Republika Czeska	.	.	.	.	8	10	9	7
Szwecja	6	11	17	25	27	29	31	37
Wielka Brytania	24	150	340	580	690	650	555	560
Włochy	39	59	70	85	87	88	85	92
Kraje spoza Unii Europejskiej	10	20	30	60	65	67	65	75
w tym:								
Norwegia	.	.	.	.	36	38	45	46

a Dane dotyczą liczby osób przebywających za granicą czasowo: dla lat 2002-2006 – powyżej 2 miesięcy, dla lat 2007-2010 – powyżej 3 miesięcy.

b Po rozszacowaniu liczby emigrantów o nieustalonym kraju czasowego pobytu liczba emigrantów przebywających w krajach Europy wynosi 547 tys., w krajach UE – 535 tys.

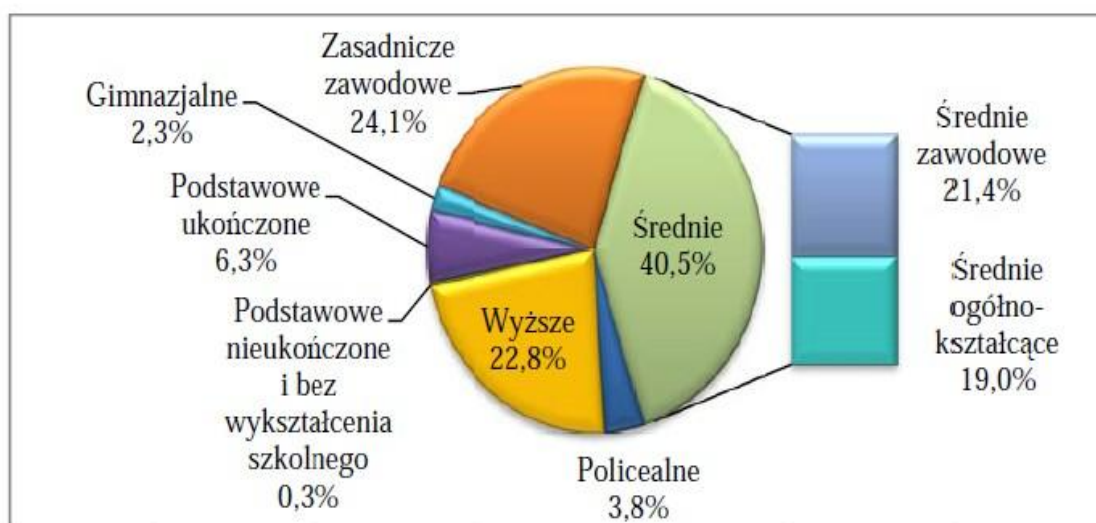
c Do 2006 r. 25 krajów.

Źródło: Informacja o rozmiarach i kierunkach emigracji z Polski w latach 2004-2010, GUS, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2011, s. 3.

W Narodowym Powszechnym Spisie Ludności i Mieszkań z 2011 roku, przy analizie wykształcenia emigrantów ustalono poziom dla 345 tys. osób, czyli dla 19% emigrantów w wieku 13 lat i więcej. W grupie poddanej badaniom ponad 2/3 osób posiadało co najmniej wykształcenie średnie. Wśród emigrantów prawie 23% ukończyło studia wyższe, a ponad 40% osób szkołę średnią, wśród których mały odsetek odznaczał się wykształceniem średnim zawodowym. Prawie co czwarta osoba posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe. Należy zaznaczyć, że nieustalony poziom wykształcenia dla emi-

grantów miał zasadniczy wpływ na wielkość odsetka nieustalonego wykształcenia w całej populacji⁵.

Poziom wykształcenia emigrantów przedstawiono na rysunku 3.

a) W odsetkach ogółu emigrantów, dla których ustalono poziom wykształcenia.

Rys. 3. Emigranci w wieku 13 lat i więcej przebywający za granicą czasowo powyżej 3 miesięcy według poziomu wykształcenia

Źródło: Z. Kostrzewa, D. Szołtys, *Migracje zagraniczne ludności. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań*, GUS, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2013, s. 64.

2. TRANSFER ŚRODKÓW PRZEKAZYWANYCH DO POLSKI

Szacowane dane statystyczne Narodowego Banku Polskiego z 2008 pokazują, że istotnej zmianie uległy kierunki migracyjne Polaków, a wraz z nimi – sposób dostarczania pieniędzy do Polski. Zasadniczą zmianę odnotowano również w wielkości przekazywanych funduszy wynikającej z przyłączenia Polski do struktur Unii Europejskiej. Po uwzględnieniu odliczenia i przejęcia podatków przez kraj gościnnie migrantów oraz środków przeznaczonych na życie za granicą, suma pieniędzy przekazywanych do Polski wynosiła ponad 20 miliardów złotych. Faktem jest, że była to stawka dwukrotnie wyższa w kontekście sum napływających do kraju w roku 2004. Wpływ na wyklarowanie się tego zjawiska związany był ze zmianami metodologicznymi narzuconymi przez Narodowy Bank Polski, który dotyczył przeliczania środków pieniężnych pochodzących z migracji zarobkowych⁶. Transfer przepływu pieniędzy z zagranicy przedstawiony został w tabeli 2.

Tabela 2. Środki przekazane do Polski z tytułu pracy za granicą (mln PLN)

	2004	2005	2006	2007
Środki przekazywane do Polski	10 496	13 332	17 559	20 374

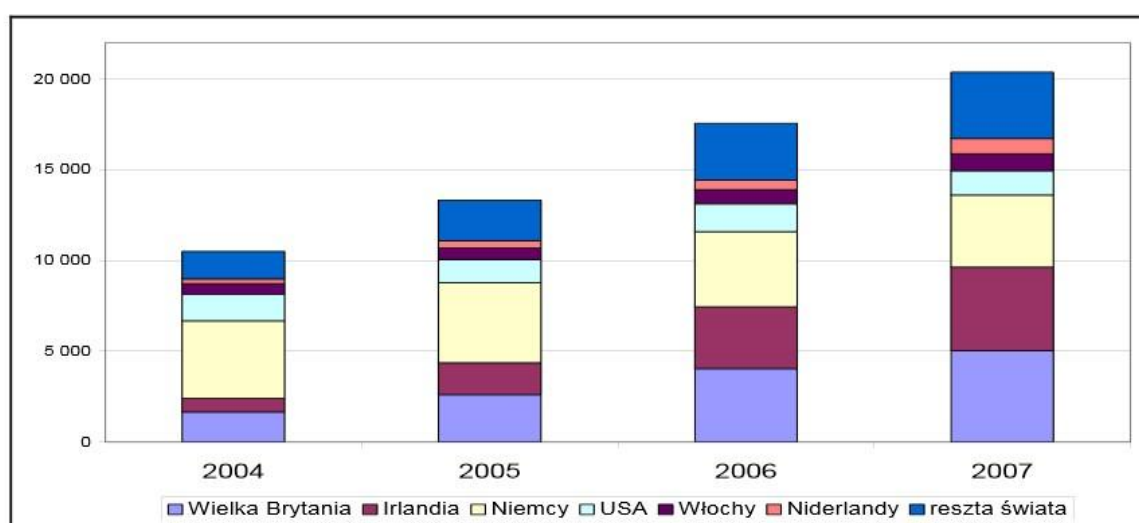
Źródło: *Nowa metoda szacunku dochodów z pracy Polaków za granicą – bilans płatniczy*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2008, s. 2.

⁵ *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Migracje zagraniczne ludności 2011*, GUS, Warszawa 2013, s. 64.

⁶ *Nowa metoda szacunku dochodów z pracy Polaków za granicą – bilans płatniczy*, NBP, Warszawa 2008, s. 2.

W latach 2004-2007 najwięcej przekazów pieniężnych z emigracji zarobkowych Polaków pochodziło z krajów Wysp Brytyjskich, w tym 5 mld PLN z Wielkiej Brytanii, co stanowiło 34% w skali całego transferu przyływu oraz 4,6 mld PLN z Irlandii. Transfer pieniężny pochodzący z Niemiec wynosił 13% w skali ogółu, czyli 3,9 mld PLN w 2007 roku. Warto wspomnieć, że w 2005 roku kraj ten zajmował pierwszą pozycję pod względem najchętniej wybieranych kierunków migracji zarobkowych przez Polaków. Ważną rolę w procesie migracji zarobkowych odegrały Stany Zjednoczone. Przepływ środków pieniężnych z tego państwa wynosił już tylko 4%⁷. Pozycja Stanów Zjednoczonych w kategorii najczęściej wybieranych państw zarobkowych maleje w ostatnich latach.

Jednocześnie zwiększa się – jak już wspomniano – rola krajów europejskich. Wzrost przyływu emigracji zarobkowych Polaków zauważono we Włoszech, Niderlandach, Francji i Norwegii. Strukturę środków przekazywanych do Polski zobrazowano na rysunku 4.

Rys. 4. Struktura geograficzna środków przekazywanych do Polski (mln PLN)

Źródło: *Nowa metoda szacunku dochodów z pracy Polaków za granicą – bilans płatniczy*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2008, s. 2.

Migracja ze względów ekonomicznych stanowi element życia Polaków. Wynika to z tego, że Polacy dążą do poprawienia standardów jakości życia i funkcjonowania, a Europa bez wątplenia oferuje takie możliwości. Stały napływ emigrantów (nie tylko Polaków) jest niezbędny i korzystny dla Europy, ponieważ zapewnia cyrkulację zjawiska migracji poprzez oferowanie korzystnych ofert pracy i zarobków, a w konsekwencji poprawy jakości życia migrantów. Strategię działania Europy wyznaczają wskaźniki demograficzne obrazujące starzenie się społeczeństwa europejskiego. Efektem tego procesu jest zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym, co z kolei sprzyja imigrantom, którzy „wypełniają” deficyt pracowników wśród państw starzejących się.

Na dynamikę i skalę zjawiska migracji przestrzennych Polaków wpłynęły głównie czynniki ekonomiczne, spośród których najistotniejszym była i jest kondycja gospodarki wpływająca na skalę bezrobocia i poziom dochodów Polaków. W ciągu 10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej 1,5 mln Polaków znalazło pracę poza granicami kraju⁸.

⁷ *Ibidem*, s. 2.

⁸ *10 lat Polski w Unii w obrazkach i liczbach*, „Polityka”, Nr 18 (2956), s. 61.

BIBLIOGRAFIA

1. *Informacja o rozmiarach i kierunkach emigracji z Polski w latach 2004-2010*, GUS, Departament Badań Demograficznych, Warszawa 2011.
2. Kostrzewa Z., Szoltyś D., *Migracje zagraniczne ludności. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań*, GUS, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa 2013.
3. *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Migracje zagraniczne ludności 2011*, GUS, Warszawa 2013.
4. *Nowa metoda szacunku dochodów z pracy Polaków za granicą – bilans płatniczy*, NBP, Departament Statystyki, Warszawa 2008.
5. *10 lat Polski w Unii w obrazkach i liczbach*, „Polityka”, Nr 18 (2956).

LABOUR MIGRATIONS OF THE POLES AFTER POLAND'S ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

Abstract: *This article interprets the scale of labour migrations in Poland as a member of the European Union. This article mainly uses statistical data gathered in the surveys by the Central Statistical Office. These data enable an in-depth interpretation of the issue and also determinate conclusions derived from the migration process of the Poles. The author attempts to assess an impact of labor migrations to the state.*

Keywords: *labor migrations, political transformation, the European Union, accession*